

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство . 40 л.
Един брой 20 стот.

ДОБРУДЖА

Органъ на централния добруджански народен съветъ

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адресъ:

ул. „Левски“ № 16
Телефонъ № 196Излиза
сряда и събота.

Ръкописи не се връщатъ.

Протестираме!

На 2 септември ромжнските власти закрили българската непълна смѣсена гимназия въ Добричъ, като заели училищното здание и всички училищни покщнини и помагала отъ 5 първоначални училища, които съществуваша прѣзъ изтеклата учебна година. Тѣ разрѣшаватъ отварянето само на двѣ български училища. По тоя начинъ 800 български дѣца оставатъ безъ училище. Забранено е също така и отварянето на всички селски училища. Така, само въ Добричка, Балчишка и Куртбунарска околии сж закрити 111 български основни училища, въ които се просвѣщаваха дѣцата на добруджанското население на своя роденъ езикъ.

Още съдбата на Добруджа не е рѣшена, а вече реакционната ромжнска политика простира ръка за да задуши културния животъ на мѣстното население въ Добруджа.

Противъ това своеволие на ромжнската властъ протестираме най-високо и молимъ да не се убива дѣлото на просвѣтата, докогато съдбата на Добруджа не се рѣши.

РЕДАКЦИЯТА.

Д-ръ И. С. Кюстенджалиевъ.

Покровителство за меншествата въ Ромжния.

Споредъ както съобщаватъ ромжнските вѣстници, правителството на г. Братияну вече е редактирало окончателно и е изпратило на ромжнската делегация въ Парижъ единъ протестъ противъ условията за миръ съ Австрия. Тоя актъ слѣдва да бжде връченъ въ засѣданието на конференцията на мира прѣди подписването на австрийския договоръ, извѣстни клаузи на които ромжнското правителство счита за неприемливи.

Кои сж тѣзи клаузи, това за сега изрично не се казва, но по всичко, което се пише въ ромжнската преса, разбира се, че на първо мѣсто стои клаузата за покровителствуване на меншествата. Ромжнската днешна политика се обявява противъ мѣрките за покровителство на меншествата, които мѣрки искатъ да наложатъ отъ Парижъ.

Почти прѣодоляващата частъ отъ ромжнската преса се обявя противъ тия клаузи. Официозътъ „Викторулъ“, естествено, застава на чело на протестиращитѣ и обявя чисто и просто, че се прѣслѣдва по този начинъ заробването на страната. „Меншествата ставатъ господари въ нашата страна“, провиква се трагично „Викторулъ“. И въ многобройни вариации се повтаря все същата мисль. Самъ шефътъ на либералната партия, мълчаливиятъ и загадъченъ г. Братияну взема думата въ едно засѣдание на трансилванския народенъ съборъ и се обявя противъ тази клауза. Съ свойствената само нему способностъ да говори неусмислено, тѣй искаше да каже, че въ ромжнската държава имамъ мѣсто за свободенъ животъ за всички меншества, . . . които искатъ да бждатъ добри ромжни. А че смисльтъ на неговитѣ думи бѣше ясенъ, това го показва още огаза трансилванскиятъ съветъ, който изключи изъ своята сѣда социалистичитѣ и се обяви противъ принципа на пропорционалността въ избирателната система, тѣй като се давало възможностъ на

меншествата да се прѣвърнатъ въ истински . . . болшинства. Урокътъ на трансилванския съборъ, обаче, не е частиченъ случай, а е само частъ отъ една цѣла, последователна политика.

На очудването на ромжнските шовинисти за гдѣто се налагатъ подобни клаузи органътъ на г. Таке Йонеску, „Ромжния“, отговаря съ думитѣ, които билъ казалъ делегатътъ на една велика сила:

„На Берлинския конгресъ, когато вне, ромжнитѣ, поискаха на великитѣ сили да ви признаятъ независимостта, обѣщахте да постъпите така, щото въ бѣдаще разпичието на вѣрване да не бжде за никого въ вашата страна една прѣчка за ползуване отъ граждански и политически права. А знаете, че не си одържахте думата. Вашиятъ кралъ бѣ обѣщаль да даде на единственото меншество, което имаште тогава, на евреитѣ политически права. Но истината е, че вашиятъ пръвъ министъръ, когато трѣбваше да изпълни кралското обѣщание, постави такива условия на евреитѣ, които не можеха да се изпълнятъ. Въ нашитѣ рѣшения намъ не ни е допустимо да гледаме на Ромжния, освѣнъ така, както се прѣдставя тя днесъ прѣдъ насъ“.

Онова, което дипломатътъ говори за поведението на ромжнската държава спрѣмо евреитѣ слѣдъ Берлинския договоръ, си остава вѣрно и днесъ по отношение на всички други народности.

За режима въ сѣверна Добруджа не искаме и да говоримъ — ние вече сме казали твърдѣ много въ това отношение. За южна Добруджа също така се знае начинътъ, по който ромжнската политика прѣслѣдваше нашатѣ сънародници. Но искаме да починимъ сега на два нови факта, които характеризиратъ ромжнската политика.

Сегга се рѣшава въпроса за гаранцитѣ, които трѣбва да се наложатъ на Ромжния въ защита на меншествата. Може би, никога не би се изисквало по-голъма осторожностъ по отношение на тия меншества. А именно сегга узнаваме, че всички български училища въ южна Добруджа сж затворени, пособията имъ отнети, дѣцата заставени да скитатъ по улицитѣ или да ходятъ въ ромжнски училища. И това — когато още не се знае за съдбата на Добруджа и когато военната властъ е въ ръцѣтъ на войскитѣ на републиканска, демократична и просвѣтена Франция.

Какво ще правятъ утрѣ ромжнитѣ съ своитѣ меншества, когато тѣ прѣдъ очитѣ на французитѣ постъпватъ по тоя начинъ съ насъ?

Едно интервю на буковинския министъръ Д-ръ Нисторъ посочва, че същиятъ менталитетъ на нетърпимостъ владе не само по отношение на българитѣ. Г-нъ Нисторъ се похвали, че така е съставилъ избирателния законъ въ Буковина, щото тѣй нареченитѣ меншества — ако още може да става дума за тѣхъ, — да не могатъ да добиятъ освѣнъ най-малкото гласъ въ парламента. Другото, въвеждатъ се двѣ различни избирателни системи въ и безъ това малката Буковина. Въ града Черновицъ, гдѣто има много малко ромжни, се въвежда всеобщо избирателно право, съ прѣдставителство на меншествата, а въ останалата страна — само една цензитарна система съ всевъзможни ограничения и формалности, които отстраняватъ инороднитѣ елементи.

Опозиционната преса протестира по тоя случай до небеса, но самиятъ протестъ посочва, до колко всички мислятъ еднакво за меншествата.

„Ромжния“ отъ 25 августъ осжда г. Нисторъ за гдѣто върши една неудачностъ съ своитѣ декларации:

„И като си помислимъ, че правителството протестира въ конференцията противъ вписването въ договора съ Австрия на клаузата за контролъ по отношение режима спрѣмо меншествата! Достатъчно би било, щото единъ зложелателъ да прати въ Парижъ единъ прѣводъ отъ декларациитѣ на г. министра Нисторъ за да бжде окончателно изгубена нашата кауза по тоя въпросъ“. На 26 августъ същиятъ вѣстникъ се повръща съ втора статия на същата тема. Министърътъ Нисторъ е разкрилъ на мѣренията на правителството и съ своятъ авторитетенъ гласъ е демаскиралъ въ чужбана правителството тъкмо сегга, когато неговата политика, добра или лоша, имаше нужда да се прѣдстави въ конференцията като хомогенна“.

Тѣзи нови факти идатъ да потвърдятъ всичката нетолерантностъ на ромжнскитѣ политически ръководители и да оправдаатъ съ налѣжностъ клаузитѣ за покровителство на меншествата, които конференцията налага на Ромжния.

Но най-доброто сръдство за спасение на „меншествата“ си остава откъсването отъ Ромжния на ония територии, въ които тѣзи „меншества“ сж такива само по име, а въ същностъ сж истински болшинства, както е случая въ наша Добруджа.

Завръщане на френския министъръ въ Букурещъ

Министърътъ на Франция въ Букурещъ се е завърналъ на своя постъ три седмици прѣди изтичането на неговия отпускъ. Запитана, легацията обяснила, че това прѣждевременно завръщане не е въ свързка съ никакво станало или очаквано политическо събитие, обаче, ромжнската оппозиционна преса му отдава друго значение. „Диминияца“ го поставя въ свързка съ очакваната министѣрска криза въ Букурещъ. Отъ източникъ, който не посочва, тоя близъкъ до г. Т. Йонеску вѣстникъ узнава, че веднага съ своето завръщане, г. де Сентъ Олеръ поискалъ аудиенция при краля. Той идва въ специална мисия отъ страна на г. Клемансо — да съобщи на съответното мѣсто, че френското правителство и съюзницитѣ биха желали, щото Ромжния да избѣгне нежелателнитѣ инциденти съ една политика на противостоене, която не би могла да доведе до нищо, освѣнъ и не ще донесе другъ резултатъ, освѣнъ едно влошаване на отношенията, които Франция и съюзницитѣ биха желали да бждатъ най-приятелски.

Обезщетение или фондъ за пропаганда

Ромжнското правителство е отпущало — сегга въ надгледното на изборитѣ въ страната — сумата отъ 10 милиона левъ за изплащане на една прѣплата сръщу обезщетението за загубитѣ отъ войната. Опозиционната преса, обаче, счита, че тази сума има за цѣль по-скоро да постави опогенитѣ въ зависимостъ отъ правителството, отколкото да се подпомогнатъ сериозно пострадалиятѣ. Като се знае, че официалното прѣсметане на щетитѣ е ни повече, ни по-малко отъ шестдесетъ (60) милиарда левъ, то дѣйствително сумата отъ 10 милиона е нищоженъ. А думата е да се плаща по 20% аванс. Не би ли могло отъ това да се сжди за дѣйствителната стойностъ на щетитѣ?

Ромжнскиятъ режимъ въ ромжнска Буковина

Въ официоза на буковинското министерство сръщахме една статия, носеща подписа на главния секретаръ на министерството на просвѣтата въ Буковина, въ която се бичува въ силни думи развалата, която е обхванала чиновничеството. „Развалата, тази болестъ, е стигнала до горѣ, обхванала е нѣкои чиновници, които, подъ името на други лица, участвуватъ въ сѣлки, които зависятъ отъ тѣхната служба. Прочутата библейска Содома е възкрѣснала всрѣлъ буковинското население. Широкиятъ масъ на стражащето население сж обхванати все повече и повече отъ едно една сѣркало възмущение“. Това се върши отъ ромжнски чиновници въ ромжнска Буковина. Въ Добруджа, въ силата на единъ простъ силогизъмъ, може да се има понятие, какво е положението.

Животът в Добруджа.

Силистренска околия.

Пръв месец април жителите на селата: *Смилър-Ени-Махле*, *Сукуюджук* и *Царь-Асьново*, заставени от горските стражари, платили по 17 лв. и 60 ст. български пари на добитък за паша, обаче, сега сжитите горски стражари забраняват добитъка да ходи в държавната гора, до като не се плати втора такса. Тъй почнаха да събират от ступаните на добитъка по една крина жито, като заплашват населението, че този, който не даде добитъка му, ще се затвори в общинския капанъ.

Тамъ ромжиските бирници продължават по насилствен начин да събират данъци за отъ 1916 до 1919 години. Това събиране отъ ден на ден се засилява. Населението е заставено да продава каквото завърне, да си плати данъците.

На 20. VIII. т. г. общинските власти на *Смилър-Ени-Махленската* община сж описали всички едър добитък отъ 8 години нагоръ, който добитък считат за старъ и негоден за работа. Описали сжщо и ялови овце, овни и, който има 2 свини, едната ще бъде взета.

За всички описанъ добитък щѣло да дойде комисия да го реквизира.

На 22. VIII. т. г. в с. *Смилър-Ени-Махле* е идвалъ ромжиският училищен инспекторъ отъ гр. Силистра. Ходилъ по прѣглеждане на училищата и, като не одобрилъ училището, на това село, заповѣдалъ на общинския нотаръ да намѣри една къща, която ще може да бъде приспособена за училище, като се застави ступанина да я напусне и си намѣри друга къща за живѣне. Това показва, че тукъ никой не е ступанинъ на имота си и той самъ не може да разполага съ него.

На ромжиско училище ще бъдат задължени да ходятъ всички български и турски дѣца, като последните ще посѣщаватъ училището само слѣдъ обѣдъ.

На 20. VIII. т. г. е дошълъ в село *Смилър-Ени-Махле* единъ българинъ (името му не знаемъ), който продавалъ катранъ. Полицията го заловила и арестовала въ секцията, понеже билъ българинъ. Прѣз нощта билъ най-неимчиво битъ до като изгубилъ съзнание. Сутринта, за да се спаси отъ нови изтезания, рѣшилъ да избѣга и така при една случайност той можалъ да избѣга отъ секцията, обаче, прѣди да излѣзе отъ селото, билъ наново заловенъ, свързанъ и откаранъ въ Акъ-Кадъларъ. За участъта му нищо не се знае.

На 15. VIII. т. г. жителъ отъ сжщото село *Малко Тодоровъ*, на 44 г., неслуживъ, билъ заловенъ за да бъде откаранъ за ромжиски войникъ, но освободенъ въ Силистра срѣщу 150 лева ваятка.

На 15. VIII. т. г. въ сжщото село сж заловени 3 жени отъ с. Кара-Есекъой, които сж ходили въ това село по работа. На връщане ги залава ромжиската жандармерия и ги напратила въ гр. Силистра, отъ където били освободени, като имъ вземали колкото пари имали.

Въ с. *Краново*, на 21. VIII. т. год., рано сутринта 40 ромжиски жандари отиватъ до близката гора и нападатъ спящите 7 българи, които прѣзъ деня женали на нивите си. Докато тѣ още спѣли, 40 залпа се изсипватъ отгоръ имъ. Отъ тая стрѣла били убити на мѣсто спящите Юрданъ Георгиевъ, Колю Пѣевъ и Тачо Милчевъ отъ сжщото село. Злѣ ранени Руси Ивановъ и Димо Костовъ. Успѣли да избѣгатъ другите имъ двама другари, на които имената не знаемъ. Всички сж отъ с. *Краново*. Търсени за войници въ ромжиската армия, въпросите не си отивали по домоветѣ. Както казахме порано, денъ работили по нивите си, а нощъ спѣли въ гората. Най-послѣ ги избѣгатъ тѣхни противници и жалки ромжиски орждия отъ сжщото село Колю и Михалъ Тодорови и Жеко Инглизовъ.

А ромжиската стража си прави зрѣлища, когато убива спящи българи.

Двуличнето на ромжиската политика.

Едно отъ най-обичните обвинения, които ромжиската преса прави на българите, то е тѣхната политическа неискреност и двуличие. Но не единъ път е доказвано въ сжщата тази преса, че това сж най-характерните черти именно на ромжиската политика.

Една едва ли не непрѣстанна полемика въ тоя смисълъ се води между органите на либералната партия на г. Братияну, отъ една страна, консервативната на г. Маргилмана и консервативно-националистичната на г. Таке Ионеску. Рѣшителенъ приносъ за характеризиране двуличнето на г. Братияну — шефътъ на най-силната управляваща партия въ Ромжия — бѣше разкритието, направено отъ г. Маргилманъ прѣдъ американския публицистъ г. Волфъ, и което ние изцѣло помѣстихме въ в. „Добруджа“.

Органътъ на г. Т. Ионеску въ една реплика на „Винторулъ“ изнася по-важните моменти, въ които се е проявило систематичното двуличие на г. Братияну. Тъй, че вѣднѣжъ доказуваме между Съглашението и „бошофизма“.

Ето какво пише в. „Ромжия“ по внушение и дори, по всѣка вѣроятност, подъ диктовката на самия г. Таке Ионеску:

„Правителствениятъ официозъ „Винторулъ“ обвинява г. Таке Ионеску, че въ ромжиската политика отъ 1914 год. до днесъ е „игралъ само на една карта“. Вѣстникътъ на г. Братияну нарича тази политика „повърхностна и снплистска“. Декларацията на „Винторулъ“ е най-блѣсково признание, че г. Братияну е залагалъ на двѣ карти. Ние знаемъ винаги това и признанието на „Винторулъ“ не ни научи нѣщо ново. Покойникътъ Нику Филипеску умрѣ съ това убѣждение, а г. Т. Ионеску живѣе и днесъ живѣе съ него.“

На двѣ карти играеше г. Братияну прѣзъ врѣме на двѣгодишния неутралитетъ, когато непрѣстанно отлагаше влизането на Ромжия въ война и оста-

вяше войската неподготвена, за да не влѣзе никога.

На двѣ карти играеше г. Братияну, когато при изпразването на Букурещъ остави г. Маргилмана въ Влашко, за да бъде добръ съ нѣмците.

На двѣ карти играеше г. Братияну, когато като сжкна договора съ Съглашението, разтури въ Яшъ националистическото правителство, за да се сключи сепаративенъ миръ съ нѣмците.

На двѣ карти играеше г. Братияну, когато отстрани правителството на генералъ Авереску и съвѣтава короната да повика на властъ човѣка на нѣмците (г. Маргилманъ — бѣл. ред. „Д.“).

На двѣ карти играеше г. Братияну, когато въ Парижъ се сближи съ Соинио за да попрѣчи политиката на съюзниците.

На двѣ карти играеше г. Братияну, когато отъ душа желаше, щото нѣмците да забавятъ подписването на мирния договоръ.

На двѣ карти играе и днесъ г. Братияну, когато се бори ожесточено за да попрѣчи идването на властъ на едно правителство съставено отъ ромжии, които сж играли само на една карта“.

Опроверженето на френската легация отъ Букурещъ.

Комюникето на френската легация отъ Букурещъ, съ което се опровергаватъ разпространяваните въ ромжиската преса невѣрни и тенденциозни свѣдения върху положението у насъ, и върху отношенията между нашето население и войските на френската република, бѣ различно посрѣтнато отъ ромжиската преса.

Нѣкои вѣстници, които най-систематично се явяватъ проводници на невѣрните съобщения, и начело на които, за съжаление, стои официозътъ „Винторулъ“, нито възпроизведоха комюникето, нито го коментираха. Други се ограничиха да го възпроизведатъ, а нѣкои вѣстници съ по-демократическа тенденция се занимаватъ съ него, като изказватъ съжаление, че днешното положение благоприятствува за разпространението на невѣрни съобщения, тъй като провѣрването имъ е затруднено, и обвиняватъ правителствениятъ органи, че биха желали да видятъ разбъркано положението въ България.

„Адевърулъ“ казва, че разпространениятъ слухъ въ Ромжия за смуте у насъ доказва противодемократичния манталитетъ на ромжиските политики. „Въ послѣдните избори въ България побѣдиха лѣвите партии, социалисти и земеделци. — Тържество на болшевиизма въ България, викатъ нашите политикани — ето ни отново въ ролята на жандарми на Европа, и бързаха да сконтиратъ това положение. Можеха ли съзнателно сили да взематъ мѣрки за окупиране на България защото се избралъ единъ прѣлимно демократиченъ парламентъ? Но ние, ромжискиятъ народъ, имаме ли интересъ и прѣдизначение да се намѣсваме въ рѣшенията на българския народъ върху начина, по който иска да ръководи вътрѣшните си работи? Имаме ли интересъ да се възстановятъ въ София старитъ и крѣвожадни политики, помѣтени отъ изборитѣ? Въ София, както и въ Будапеща, ние можемъ да искаме само едно нѣщо — да ни се зачитатъ правата, да бъдемъ обезщетени, да ни се дадатъ доказателства за желанието да живѣемъ въ добри и мирни отношения, и Ромжия ще забрави каквото е понесла, не ще се колебае да приеме протегнатата ръка. Тя не ще гледа какъ се управляватъ съседитѣ и особено ще се радва, ако тѣ се отправятъ по пътя на истинската демокрация, който е пътя на мира“.

Както споменаваме по-горѣ, официозътъ „Винторулъ“ не помѣсти комюникето въ своитѣ обширни колонии, а то е помѣстено едва на третия денъ въ френския официозъ на правителството „Енделандансъ Руменъ“. Поведението на ромжиския официозъ се осжда отъ опозицията. Органътъ на г. Т. Ионеску, „Ромжия“ казва, че тази постѣпка е „едно начало опетнено съ некоректностъ, защото, който твърди нѣщо фалшиво, длъженъ е да го опровергае тогава, когато му бъде поискано“.

Писмо отъ единъ добруджанецъ изъ вътрѣшността.

(Плачътъ на единъ свѣдѣтель на ромжиския режимъ въ Добруджа).

България прѣживява най-тежките дни въ своя животъ. Тя води нѣколко войни за своето национално обединение. Въ тия войни изгуби много храбри синове, които поднесоха своя животъ за братята си македонци, тракийци и добруджанци.

Войнитѣ излѣзоха несполучливи и поробенитѣ си останаха пакъ поробени. Тежко е томува, който робува! Той, който не е прѣживялъ робство, чува, но добръ го не познава. Отъ уста въ уста се разнася името Добруджа. Нашата съсѣлка отъ сѣверъ претендира за нея, защото ужъ била нейна и била населена съ ромжии. Когато се даде сѣверна Добруджа на ромжитѣ, тогава свѣтътъ знаеше отъ протеститѣ на тѣхния парламентъ, че тая областъ е чужда тѣмъ, и като такава, не искаха да я приематъ. Въ течение на 40 години ромжиската олигархия прави всичко за да

направи тая областъ своя. Но тя бѣ българска и не се поддаде на ромжизация. Ядѣтъ на ромжитѣ нѣмаше граница. Прѣзъ 1913 година сж животинско хищничество Ромжия се нахвърли върху България и заби ножа въ гърба ѝ. Отне ѝ и другата частъ, южна Добруджа, тѣй нарѣчения „Кадрилатеръ“. Политиката за ромжизиране на тия области се приложи и то въ по-силенъ размахъ отъ прѣдшния за сѣверна Добруджа. Съ специални закони се прѣдприе експроприация на имотитѣ на добруджанци. Разбира се, това се отнеса за инородцитѣ турци и българи. Принудиха интелигенцията чрѣзъ тероръ и арести да емигрира въ България. За да не се почувствува населението, че е българско, затвориха училища и църкви, започна се отъ друга страна съ глоби и данѣци. Но населението не се поддаде и за материални облаги не се отказа отъ своята народност. То намрази своята нова владѣтелка. Тия, които останаха, таяха своята умураза, а емигрантитѣ образоваха свои дружества въ България.

Отъ денъ на денъ броятъ на дружествата растѣше и членовѣтѣ се увеличаваха. Не е ли това единъ миренъ,

но дълбоко протестъ срѣщу домоганията на ромжитѣ? Добруджанци, останали въ Ромжия, чезнѣха, изнемогаваха подъ жестокиятъ удар на една чисто феодална страна и нейната политика. А избѣгалитѣ трѣбваше да се скитатъ немилли-недраги, разорени и измжчени, да просятъ милостия въ бѣдна България!

Европейската война се обяви. Обяви се войната между България и Ромжия. България побѣди Ромжия. Цѣлъ свѣтътъ знае за бързото поражение. Тукъ модернитѣ крѣпости, стратегически пунктове и усъвършенстваното оржие не помогнаха на многохилядната ромжиска армия. Духътъ побѣди духа. Защо? Защото българитѣ се биеха за своята земя, а ромжитѣ за чужда тѣмъ — за чокоитѣ. Войната се свърши съ крайна побѣда на Съглашението, на което бѣ Ромжия съюзница. Побѣдиха съглашенскитѣ принципи за право, честъ и свобода. Добруджа, споредъ Солунското примирие, трѣбваше да остане въ България до като рѣши великата конференция чия ще бъде тя. Но ромжитѣ трѣбвало да пазятъ своя суверенитетъ и окупираха Добруджа въ ущърбъ на

България. Зеръ, Ромжия трѣбва да имъ свободенъ народенъ суверенитетъ, а България не. Европа познаваше нейното покровителство на малцинствата и за това постави контрола — окупационни войски. Тоя контролъ, до колкото бѣ възможенъ, се добръ изпълнява. Но възможно ли е единъ стражаръ да види всички разбойници, които сж изпекли занаята? Естествено е, че не. Какво се върши въ тая нещастна страна, може би, се чете въ пресата, но инакъ не се вижда. Пъкъ това, което се чете, всичко ли е? Едва една хилядна отъ всички може да се изнесе въ пресата. И ко обръща внимание на писаното? Въ брутото за настаняване бежанцитѣ отъ Добруджа въ Варна сж записани до май т. г. 5812 души, отъ които на турци, ромжии, арменци, молдованци др. Разбира се, това число е не точно. Знаятъ се тия, които сж минали прѣзъ Варна и Русе. А колко има между Русе и Варна въ покрайнинитѣ ста? Може би, още толкова, но не по-малко.

Казахме, че много малко е писано за онова, което става тамъ. А наистинетамъ, въ Добруджа! Вне ще видите обширнитѣ поли запусѣли. Тамъ

ТУТРАКАНЪ.

Днес се навършват 3 години откато храбрата българска армия влезе в Тутраканъ и тури начало на освобождението на поробена Добруджа.

Падането на Тутраканъ означаваше тържество на духътъ, то беше химнъ на любовта къмъ свободата.

Побѣдата бѣше мѣрило за мѣстото, което обича къмъ Добруджа заема въ сърцето на България. Не отъ желание да завладѣватъ чужди земи, не отъ алчностъ за слава или за богатство, не водими отъ умраза хиляди млади юнаци вървѣха безстрашно къмъ смъртта. Тѣ принасяха себе си въ жертва за народното обединение, тѣ се опълчваха сръщу силния и укрѣпѣнъ врагъ за да изтрѣгнатъ изъ рѣцѣтъ му свободата на единъ поробенъ отечественъ кѣтъ, за да сломятъ фаталнитѣ скрижали, на които въ 1913 год. бѣ вързано робството на южна Добруджа и разпокъсването на нашето отечество.

Поклонъ прѣдъ наметѣта на жертвитѣ паднали при Тутраканъ за свободата и обединението на българския родъ!

Положението.

Понеже военнитѣ междусъюзнически мисии отъ Будапеща сѣ констатирали, че ромжиската армия продължава да прилага въ унгарска територия реквизициитѣ, които се простиратъ до всички видове хранителни продукти, фабрики и пр., и че това става въпрѣки прѣдупрѣждението, дадено сѣ размишлението по-рано ноти, то съгласенскиятъ висшъ свѣтъ е изпратилъ една нова нота на Ромжния, сѣ която констатира, че ромжискитѣ войски въ Унгария продължавали систематично да конфискуватъ и задигатъ унгарскитѣ имоти. Това показвало, че ромжиското правителство не зачитало принципитѣ, възприети отъ конференцията, за обезщетенията; не можело да се остави най-близко разположения до имотитѣ да ги отнема въпрѣки другитѣ съюзници, които сѣ всички солидарни и заинтересувани въ общия залогъ, каквото сѣ за тѣхъ имотитѣ на неприятеля. Това поведение на Ромжния я лишава отъ правото да се възползува отъ обезщетенията, които биха се получили отъ другитѣ неприятелски държави по договор, като напримеръ отъ ипотека за обезщетенията, която щѣла да се наложи върху всички територии отъ бившата австро-унгарска монархия.

Съгласенскиятъ свѣтъ съобщава, че въ случай на неподчинение на Ро-

мжния щѣлъ да вземе строги мѣрки противъ личнитѣ присвоения отъ една държава; обаче, той не вѣрва, че работитѣ ще дойдатъ до тамъ и приканва Ромжния да ладе незабавно и недвусмислено декларация, че признава неприятелскитѣ имоти взети отъ 3 ноември 1918 до сега отъ ромжнитѣ за общъ залогъ на всички съюзници, че комисията по обезщетенията е единствениятъ прѣдставителъ на тия съюзници, а не Ромжния, и че иззетото до сега ще и се приснеме върху онова, което ще получи и то само ако комисията по обезщетенията се съгласи, че всички нови пратки ще се прѣустановятъ, освѣнъ ако станатъ сѣ съгласието на конференцията или на нейнитѣ прѣдставители. Такива лица ще посочатъ съгласенскитѣ генерали отъ Будапеща.

Понеже отъ 23 авг. не билъ полученъ отговоръ, рѣшено било да се изпрати едно ново припомняне, което е отправено на 26 августъ.

„Енформационъ“ дава слѣднитѣ свѣдѣния за новата нота изпратена отъ конференцията на Ромжния на 26 августъ:

„Новата нота е много по-енергична отъ първата. Вслѣствие полученитѣ свѣдѣния за продължаването на реквизицията отъ ромжискитѣ власти въ Унгария, г. Анри Камбонъ е билъ натоваренъ да врѣчи новата нота на Ромжния, която трѣбва да отговори незабавно, че приема условията изложени въ първата нота. Г. Камбонъ обръща вниманието на ромжиското правителство върху нежелателнитѣ послѣствия, които ще повлече поведението на Ромжния въ отношенията сѣ силитѣ отъ Съгласенското.

До 28 августъ вечерта Ромжния не е изпратила своя отговоръ на Съгласенското.

Отъ 28 августъ вечерта сръпно е изпратено на храни, муниции и оръжия сѣ прѣдзначение за Ромжния.

Споредъ ромжискитѣ вѣстници отъ 31 августъ, ромжиското правителство е отговорило въ сѣбота, 30 авг. на нотата на конференцията.

Прѣди тоя отговоръ, Съединенитѣ Шати били отправили единъ новъ протестъ до мирната конференция, като изискватъ настойчива намѣса за да се застави Ромжния да зачита програмата възприета отъ Америка по отношение на Унгария.

Договорътъ сѣ Австрия стои още неподписанъ и за сега неговото подписване е отложено до 10 септември. Обаче, и за тая дата, дали той ще бѣде свършенъ фактъ, това е повече отъ проблематично. Ромжния, а сѣщо и Югославия, отказватъ да приематъ клаузата за покровителство на меншествата, а сѣществуватъ и други въпроси, по които не е постигнато споразумѣние.

„Диминция“ узнава отъ Парижъ, че върховниятъ свѣтъ на мирната конференция е потвърдилъ отново своето рѣшение относително границата между Ромжния и Сърбия въ Банатъ. Една сѣйсена комисия вече работила за установяване на границата.

нѣма да се види миналото! Орачитѣ сѣ жени, жетваритѣ тоже жени. Тукъ-тамъ останали мъже; при първото мѣркване на мъжъ, и той изчезва. „Може да е ромжиски джандаринъ и ще ме отвлеке или прѣбие“, — тѣй си казва нещасниятъ българинъ.

Надникните въ селото, ще видите добитѣкъ затворенъ въ общинския капанъ и горскиятъ гуляе на кръчмата. Искра пари. Цѣла лама! Ненаситно животни! Това е всѣки денъ. Горкитѣ добруджанци!

Носятъ, все пари носятъ. И, когато ги подаватъ, горскиятъ не ги взема като човѣкъ, а разлигавенъ, пиянъ, като свиня, удра сѣ приклада на пушката си мъжа или жената, почне да псува на майка, Господъ и сѣ всевъзможни други, присѣщи на ромжиската луховитостъ думи, и бѣднитѣ българинъ или турчинъ свие се на даъ, пригърбенъ, сѣ тежки болки нализа, като промина часа, въ който се е родилъ. Надникните въ ареститѣ за хора и ще видите въ всѣко село по 15—20 човѣка, сѣ вързани рѣцѣ, подути меса отъ бой, чакатъ своята зла сѣдба. Сѣщитѣ тия хорица сѣ пациентѣ за букурешкитѣ,

кистенджанскитѣ и браилскитѣ задани, кждѣто нощъ най-мъченически понасятъ всичкитѣ жестоки наказания, а денъ, въпрѣгнати, работятъ на ромжискитѣ чокони.

Точното число на отвлеченитѣ въ главнитѣ затвори на Ромжния ние не можемъ да знаемъ. И приблизителното даже. До колкото могатъ да се знаятъ, отъ 15 май до края на юни само отъ южна Добруджа сѣ отвлечени 553 българина. Това сѣ само българина. А колко турци и други има, това не знаемъ. Повтаряме пакъ, че една минимална частъ отъ всичкото можемъ да знаемъ. Знаемъ за 70 убити, ранени 90, а избѣгали отъ затвора 870 души, и това всичко е за 2 мѣсеца и половина.

Болшинството отъ емигрантитѣ носятъ отпечатѣкъ на жестокитѣ адски мъчения, на които сѣ били подложени. Нека се забѣлжи, че въ сѣверна Добруджа има 10 и 15 пѣти повече убити, ранени, емигрирали и отвлечени!

Общото число на избѣгнитѣ намъ пострадали за тия два и половина мѣсеци сѣ 1583. Имотитѣ на тия хора сѣ разграбени. Всичко отива въ полза на

Мирниятъ договоръ сѣ Германия, ратифициранъ вече отъ тази страна, отъ Англия и Белгия, продължава да бѣде прѣдметъ на разисквания и на критика въ американския сенатъ и въ френската камара.

Изглежда отъ досегашнитѣ разисквания въ сената, че ще бѣдатъ вмѣнати въ договора известни измѣнения, които, може би, ще направятъ необходимо неговото разискване изново въ конференцията.

Дебатитѣ въ френската камара, при все че намиратъ гаранцитѣ на договора недостатъчни за обезпечение на Франция, счита се, че не ще внесатъ нѣкое измѣнение въ самия договоръ.

Относно сѣверната ни граница и специално добруджанската, парижкитѣ вѣкъ „Танъ“ и органътъ на Клемансо „Омъ Либрѣ“ ставатъ тѣлкуватели на мнѣнието на нѣкои кражове и говорятъ за тенденция да стане поправка на българо-ромжиската граница откъмъ морето въ смисълъ Добричъ, Балчикъ и Каварна да се върнатъ на България.

Сѣщитѣ вѣстници прибавятъ, че е твърдѣ възможно добруджанскитѣ въпросъ да бѣде разрѣшенъ чрѣзъ прѣки прѣговори между Ромжния и България.

Благодарностъ на балчишкитѣ граждани.

Повелението на италианскитѣ власти въ Балчикъ е оставило най-добри спомени всрѣдъ населението. Като единъ слабъ наразъ на това сѣ слѣднитѣ писма, отправени отъ група балчишки граждани:

До Негово Прѣвъзходителство Извънреденъ Комисаръ на Италианското Правителство „Господинъ баронъ Алиоти.

въ гр. София

Честъ имаме да Ви помолимъ, Ваше Прѣвъзходителство, да благоволите да прѣпратите до Господина Италианския Воененъ Министъръ приключеното тукъ благодарствено писмо отъ страна на българското население въ Балчишкия край.

Благоволете, молимъ, Ваше Прѣвъзходителство, да приемете прѣдварителната ни благодарностъ и увѣренито въ отличното ни къмъ Васъ почитание.

гр. Балчикъ, 20 юли 1919 г.

Отъ името на българското население изъ Балчишко:

(слѣдватъ подписитѣ)

До Негово Прѣвъзходителство Италианския Воененъ Министъръ.

Римъ. — Италия.

Ваше Поъвъзходителство.

Сега, когато достойнитѣ синове на красива Италия напушатъ нашия поробенъ край, ние всички добруджанци не можемъ да не изкажемъ своята дълбока признателностъ и благодарностъ Вамъ и чрѣзъ Васъ на всички офицери и войници отъ 162 италиански полкъ.

Четири мѣсеца бѣха много, за да могатъ да се проникнатъ тѣ отъ нашата скръбъ; четири мѣсеца бѣха малко за да можемъ да се радваме на тѣхното съчувствие, хуманностъ и прирѣтна коректностъ. Тѣ ни напушатъ въ единъ мъчителенъ моментъ. Но тѣ ни оставятъ сѣ вѣра и надежда, които братски кръпиха въ насъ, виждайки голѣмата несправедливостъ, извършена спрѣмо нашия сѣщитъ български край.

Цѣлиятъ италиански народъ, цѣла хуманна Италия има и за всѣкога ще има нашата признателностъ и симпатия, спечелени отъ краткото прѣбиване на Вашия 162 полкъ въ поробена Добруджа.

гр. Балчикъ, 20 юли 1919 г.

Отъ името на българското население отъ Балчишко. (слѣдватъ подписитѣ).

Избѣгване отъ затвора или прѣстѣпление?

(Борисъ Икономовъ избѣгалъ).

Бѣхме съобщили за полвеждането прѣдъ военния сѣлъ въ Кюстенджа на Борисъ Икономовъ, българинъ по рождение, запасенъ офицеръ отъ ромжиската армия. Арестуванъ и обвиненъ въ купъ скроени клѣвети, той ще да се е рѣшилъ да прибѣгне до едно рѣшително срдѣство — да избѣга. Ромжискитѣ вѣстници („Фарулъ“ отъ 24 августъ и др.) даватъ това известие като твърдѣ сензационно. „Фарулъ“ нарича Икономова „тероризатортъ на ромжиското население отъ Добруджа прѣзъ врѣмето на окупацията“. Цѣлото население (?) на Добруджа очаквало сѣ нетърпѣние (?) санкцията на противоромжискитѣ дѣяния на Икономова. И понеже той очаквалъ една сигурна присѣда, рѣшилъ се да избѣга сѣ рискъ на живота си. Когато се връщаль отъ морето, гдѣто билъ заведенъ да се окже, Борисъ, заедно сѣ българския офицеръ Петъръ Вичевъ Поповъ, тоже затворникъ, успѣлъ да избѣга и да се укрие.

Какво се крие задъ това съобщение, ние още не знаемъ. Дали се касе работата до едно дѣйствително избѣгване прѣдъ стрѣла отъ тѣхъ нищо не доказва, но сигурна присѣда за отмъщение? Дали не е това едно ужасно срдѣство на ромжиската властъ, за да се разправятъ сѣ единъ невиненъ, но наклѣветенъ интелигентенъ българинъ? Привикнахме да виждаме ромжиската властъ въ толкова различни и долни роли, щото никаква мрачна дързостъ не считаме, че бия отвратила.

Знаемъ, че до сега Борисъ Икономовъ не е стѣпвалъ въ България, гдѣто има роднини и близки. Но знаемъ сѣщо така, че тоя буденъ добруджанецъ е билъ винаги трѣнъ въ очитѣ на ромжискитѣ чиновници въ селата, гдѣто е учителствуваль, защото е биваль обичанъ отъ селянитѣ — българина или ромжии, поради своето честно, прямо и смѣло държане. Никакво зло, което биха му скроили подли хора, не би ни изненадало. Дано, обаче, нищо не му се е случило.

толкова хора, глави на сѣмейства, зачерниха толкова домове.

Европа, културна Европа, нима не достигатъ до тебъ стоноветѣ на ужаснитѣ писци на гладни дѣцѣща, оголѣли вдовици и агонизиращи затворници? Нима твоето сърдце е отъ камѣкъ, та, когато имашъ сила, да не трепне то и да не поладешъ рѣка за спасение на толкова хиляденъ народъ,

Или благороднитѣ принципи ще останатъ само на книга, за да бѣдатъ покривало на мѣртвацитѣ?

Дай спасение на угнетенитѣ! Ако не се вѣрва, нека само единъ твой честенъ синъ надникне въ тоя адъ и ще разбере и види всичко.

Човѣкъ може много да понесе.

Арменскитѣ народъ толкова се безмилостно клѣ, но пакъ не изчезна, не умрѣ! Нима да умре и българскитѣ, тоя показа, че е способенъ да живѣе.

Добруджанецъ отъ вътрѣшността.

горски стражари, шефове и др. Ако почне да се издирва отъ вжтрѣ, ще видимъ, че посочената отъ насъ цифра блѣдне при оная, която би се установила. Да би могло да се надикне въ ромжискитѣ сѣдебни архиви, кждѣто се коватъ обвиненията, ще се види, че почти всичкитѣ тия прѣстѣпници не заслужаватъ и дума да имъ се каже.

Рушветѣтъ върви на първо мѣсто. Всѣки единъ отъ тия хора на нѣколко пѣти е давалъ пари и тѣ, ромжнитѣ, не се задоволяватъ, а взематъ колкото намѣрятъ.

Почти всички обвинени въ подобни прѣстѣпления сѣ безукоризнено честни хора, на които не тежи най-малката простѣпка.

Тѣй ли се отнася една майка къмъ своитѣ дѣца? Добруджа, люлка на българското царство, плѣтъ отъ плѣтъта майка България, сега е огнище на на ромжиски джандарми и чиновници, срдѣство за обогатяване на органитѣ на ромжиската олигархия. Отъ най-висшия чиновникъ до послѣдния горски, всички грабятъ. И въ своето грабителство унищожиха

Набъденният „мюсюлмански“ конгресъ въ Кюстенджа.

Ромжиската преса продължава да пише още за величествения „конгресъ“ на мюсюлманитѣ отъ Добруджа въ Кюстенджа. Цѣлото ромжиско чиновничество и ромжискиятъ народъ знаятъ, по чия заповѣдь и какъ стана тоя конгресъ. Тѣ сж сѣдѣтели на голѣмата паника между турското население, когато съ цѣлата полиция, начело съ шефа, се търсиха тия делегати-турци съ фенеръ отъ къща въ къща и въ селскитѣ градини. Тѣ знаятъ, какъ уловенитѣ по такъвъ начинъ конгресисти бѣха арестувани въ полицейскитѣ секции и на другия денъ, придружени отъ полиция, сж откарани до Добричъ и Силистра. Разбира се, уловенитѣ бѣха не по 2 души въ община отъ Калиакренски окръгъ и по 50 отъ Силистренски, а една една пета отъ исканото число. Ромжиската полиция знае голѣмия конфузъ отъ своето началство, за гдѣто е допуснала да се изпълзатъ отъ рѣцѣтъ имъ конгресиститѣ при пристанището на Силистра и гарата на Добричъ. А кюстенджескиятъ префектъ, самъ овѣренъ, че и тия малко делегати на конгреса останали безчувствени къмъ рѣцитѣ на ромжискитѣ агенти, и плюсъ това единъ отъ тѣхъ, който знаятъ ромжиски, възмутенъ отъ нахалността въ рѣцитѣ, излъзалъ да разправа на родния имъ турски езикъ какво се говори, та бѣ подложенъ още тамъ на нечовѣшки мжки и откаранъ нѣгдѣ изъ заданитѣ на „демократична Ромжия“.

Ромжиското общество добръ знае това и е готово, отъ една страна, да унищожи турския елементъ за гдѣто не желае да бѣде управляванъ отъ ромжиски джандари, а отъ друга, обвинява тия джандари за гдѣто тѣй лошо сж се отнасяли къмъ тоя народъ, та прѣдизвикали възмущението му.

Защо ромжитѣ не кажатъ, колко делегати турци мѣстни иматъ отъ Кадрилатера? Гдѣ сж делегатитѣ отъ Силистренска, Курбунарска, Добричка, Балчикска и Тутраканска околии, които съставляватъ Кадрилатера? Ще заблѣжимъ сжщото и за тия отъ сѣверна Добруджа.

Много лесна работа е да се правятъ конгреси съ полиция. Но и това не имъ помогна на ромжитѣ.

Турското население знаеше какво ще има на тоя конгресъ и за това по доброволенъ начинъ посочи отъ кого иска да бѣде управлявано и своето възмущение отъ гнуснитѣ лъжи на ромжиската преса за нѣкакво мнимо тѣхно желание, въ декларацията си, написана и подписана на турски на 18 юли, тѣмко тогава, когато пристигна заповѣдта да се откаратъ на конгреса въ Кюстенджа тѣхни делегати.

Напразни сж усилията на ромжитѣ да заблуждаватъ свѣта, че турското население искало ромжиско управление. Това нещастно турско население се насти още прѣзъ 1913—16 год. на благодѣтелитѣ ромжи и тѣхното „демократично управление“.

Заедно съ българското население, то е изложено на оня адъ отъ неправда, тероръ и грабителство, който създаде и продължава да укрѣпва ромжиската олигархия.

Ако има още хора да вѣрватъ на многобройнитѣ ромжиски лъжи, нека прочетатъ декларацията на турскитѣ първенци отъ южна Добруджа, написана и написана на турски езикъ отъ 101 първенци и честни хора, цаѣтъ на турското население тамъ. Тѣ доказаха, че желанието на турското население не може да се изразява отъ нѣколцина платени агенти и, че ромжитѣ не трѣбва да злоупотрѣбаватъ съ тѣхната народностъ.

А Парижъ и европейската преса знаятъ, какви мистерии се вършатъ въ оня нещастенъ кътъ. — Добруджа.

Н.

Едно убийство въ Балчишко.

(Претекстъ за клѣветничество и за прѣсѣдвания).

Убийството, останало до сега неуяснено, на единъ стражаръ отъ околността на Балчикъ е послужило на ромжискитѣ власти за масови изтеза-

ния. Множество граждани сж били арестувани и разкарвани, за да бждатъ по-късно освободени, тѣй като не е имало ни най-малко съмнѣние за тѣхно съучастие въ това мистеріозно убийство. Ромжискитѣ вѣстници намиратъ, че стражарѣтъ е билъ убитъ отъ нѣкакви контрабандисти, които, разбира се, били... българи, при все, че не се знае, кои сж. А защо българи, когато ни слѣда отъ прѣстѣпницитѣ нѣма? И отъ гдѣ се взематъ българи въ тоя... „чисто ромжиски край“? Но вѣстницитѣ съобщаватъ това, за да бжде то разнесено по цѣлъ свѣтъ и да онетява. Така, ето какъ „Универсулъ“ съ едри букви съобщава за тона прѣстѣпление: „Нови български прѣстѣпления въ южна Добруджа. Българитѣ продължаватъ подлитъ убийства противъ ромжитѣ и ромжискитѣ чиновници въ южна Добруджа. Ромжиското, грѣцко, турско и арменско население е твърдѣ обезпокоено и недоволено, че тия атентати не могатъ да бждатъ поврѣчени“. И, слѣдъ като се съобщава факта, вѣстникътъ добавя: „Вѣрва се, че прѣстѣплението е пакъ отъ българскитѣ комити“. Обаче, по едно съвпадение, сжщиятъ брой на вѣстника съобщава, че въ едно молдавско село до Ивещи двама жандарми се скарали съ двама селяни и убили на мѣсто единия отъ тѣхъ. Сжщо на друго мѣсто се съобщава, че войникътъ-граничаръ Василе Коча на 20 августъ вечерта извършилъ въ селото Канещи, окръгъ Васлуй, цѣлъ редъ убийства: съ шестъ вистрѣла убива на самото мѣсто д-ръ Зиглеръ, жена му и дѣла му, избѣгва въ селото и застрѣлва жената на кръчмаря-евреинъ, съ бомба разкъсва и убива едно дѣте на сжщия евреинъ, стрѣля върху една жена и върху другъ евреинъ търговецъ, хвърля друга бомба въ къщата на единъ евреинъ, стрѣля върху единъ трень и смъртно наранява прокуриста на една банка, който пжтувалъ съ трена, и двама желѣзничари. Тѣзи убийци, много по-грозни, българи ли сж, четиници дошли отъ България ли сж и тѣ? Но провокаторитѣ търсятъ „материалъ за клѣвета, безъ и да мислятъ, безъ да подбиратъ“.

ХРОНИКА

Зимниятъ часъ. Часовницитѣ ще бждатъ поврѣнати съ единъ часъ назаля, когато това сторятъ въ всички европейски държави. Това, по всѣка вѣроятностъ, ще бжде извършено на 1 октомври т. г.

Български комитетъ въ Чикаго.

Въ Чикаго, Америка, е учрѣденъ българо-македонски централенъ комитетъ, който си е поставилъ за най-близка своя цѣль да издава брошури на английски езикъ, за да запознае обществени, политически и официални срѣли въ Америка съ истинитѣ около македонския въпросъ. Комитетътъ издава свой органъ, в. *Свобода*, списванъ на английски и български.

Арестувани злоупотрѣбители въ Бабадагъ. Бѣхме съобщили по-рано за голѣми злоупотрѣбления, извършени въ Добруджа съ материалитѣ, изоставени отъ българскитѣ войски при бързото имъ оттегляне прѣзъ есента на 1918 год. Слѣдствието е било привршено и сж арестувани слѣднитѣ лица: Зису Толеръ, Аврамъ Гродъ, Иванъ Ганевъ, Лазаръ Ролингеръ, Викторъ Велтеръ, кметъ на Бабадагъ, Тудоръ Стоянъ, общински касиеръ, Думитру Несторъ, Петраке Панантеску и Йосифъ Митовичъ.

Отъ 14 септември при добричския окръженъ сждъ се назначава още единъ сждебенъ сѣдователъ — толкова голѣмъ билъ броятъ на „прѣстѣпленията“, които имало да се разгледаватъ. Правосъдието става епѣтникъ и сподвижникъ на полицията и жандармерията въ политиката на „обезбългаряване“ на Добруджа.

Бѣжанци до 1 септември прѣзъ Варна минали 8715 отъ Добруджа, отъ които българи 5185, татари 1279, турци 1062, липовани 297 нѣмци, 167, ромжи 115, и други 620.

Ромжискитѣ власти сж забрѣнили отварянето на българскитѣ училища въ Добруджа прѣзъ тази учебна година. Въ Добришка, Балчишка и Куртбунарска околии сж закрити 111 български първоначални училища.

Българскиятъ Червенъ Кръстъ е направилъ повторно необходимитѣ постѣпки прѣдъ международния комитетъ на Червения Кръстъ въ Женева, за да се издѣйствува поврщането на сумитѣ, изпратени на отвлѣчени граждански лица отъ Добруджа, и които суми, поради различни причини, не сж могли да бждатъ получени отъ адресантитѣ.

ПОСЛѢДНИ НОВИНИ.

(Съобщение на Б. Т. Агенция).

Тракийската проблема.

Парижъ, 2 септември. (Телеграма на българската делегация). Едно официално съобщение гласи, че вчерашното засядане на върховния свѣтъ е било посветено главно на въпроса за българскитѣ граници. Проучването на този въпросъ става съ желание да се дойде до едно разрѣшение, което да ускори вржването на договора на българскитѣ делегати. В-къ „Танъ“, „Омъ Либрѣ“ и „Юманите“ се задоволяватъ съ възпроизвеждането на това съобщение. Другитѣ вѣстници се стараятъ да дадатъ подробности, които сж противорѣчиви.

Споредъ „Аксионъ Франсезъ“, свѣтътъ на петимата цѣлъ на драго сърце да се съгласи да отложи за по-късно всички клаузи, които не засѣгатъ новата българска държава, обаче, по този въпросъ не било взето още никакво рѣшение. Споредъ послѣднитѣ направени прѣдложения, казва сжщиятъ вѣстникъ, Гърция ще получи най-малко околнитѣ Ксанти и Гомюрджина съ граница достатъчна за отбраната на тѣзи земи. Желѣзнопжтната линия въ крайбръжната областъ, Деде-Агачъ, Одринъ и една територия отъ двѣтъ страни на желѣзнопжтната линия между двата града ще образуватъ автономна държава, поставена полъ надзора на обществото на народитѣ. Гърция ще получи цѣла източна Тракия, безъ Одринъ, до старата турско-българска граница и до една линия на югъ отъ Мидия, обаче, Америка още не дала одобрението си на този проектъ, който изглежда да се поддържа отъ другитѣ сили. Щомъ се постигне съгласие, договорътъ съ България ще може да се смѣта за привршенъ.

В. „Матенъ“ пише: Свѣтътъ на петимата получи съобщение за рѣшението на прѣседателя на Съединенитѣ Шати, който отказва да одобри режима прѣдвижданъ за Тракия. Въпросътъ е да се държи смѣтка за законнитѣ искания на нашитѣ грѣцки съюзници въ тази областъ, безъ да се лишава България отъ изходъ на Егейско море. Американското правителство изглежда, че иска да забави разрѣшението до единъ, може би, далеченъ моментъ, когато то ще съобщи своето гледище по въпроса за ликвидацията на турската империя. Върховниятъ свѣтъ намира, че е много неудобно да се забавя тѣй дълго врѣме вржването на договора съ България. Вѣроятно е, прочее, той да се задоволи съ отлагането за по-късно на висящитѣ спорни въпроси, като сжщеврѣменно поиска отъ българитѣ да се откажатъ незабавно отъ спорнитѣ земи. Сжществено, както изглежда, е Тракия да бжде още отъ сега изпразнена отъ българитѣ.

Споредъ в. „Журналъ“, прѣседателътъ Уилсонъ прѣдлага Тракия да бжде присъединена къмъ бждещата Цариградска държава, съ изключение на единъ малкъ тригълникъ отъ западна Тракия, който ще се даде на Гърция. Слѣдъ получаването на това прѣдложение, върховниятъ свѣтъ рѣшилъ да опрѣдѣли българскитѣ граници, като остави въпроса за Тракия да бжде разрѣшенъ когато се разгледа договора съ Турция. Прѣзъ това врѣме Тракия ще бжде окупирана отъ съюзнически части. Свѣтътъ рѣшилъ сжщо на България да бжде осигурено използването на пристанището Деде-Агачъ

и на свършващата тамъ желѣзнопжтната линия.

Кореспондентътъ на „Чикаго Трибюнъ“ се научава, че договорътъ съ България е готовъ за вржване, щомъ бжде разрѣшенъ въпроса за западна Тракия, тѣй като гледището на американската делегация, която е противъ отстъпването цѣла Тракия на Гърция, не се е измѣнило. Очаква се Венизелосъ да приеме американското прѣдложение, което сега се поддържа и отъ английската делегация. По този начинъ Гърция ще склучи мира съ България, обаче, въпросътъ за западна Тракия ще остане откритъ, за да бжде урѣденъ, когато се рѣшава турския въпросъ и слѣдъ като се изпрати една компетентна комисиия да направи безпристрастна анкета по положението въ тази провинция. Ако Венизелосъ се съгласи да отложи тоя въпросъ, договорътъ съ България ще може да бжде привршенъ слѣдъ нѣколко дни и вржченъ на българскитѣ делегати.

Кореспондентътъ на „Ню-Йоркъ Хералдъ“ съобщава въ вчерашната си телеграма: Г. Венизелосъ желае да се върне въ Гърция по държавни работи, но той не би искалъ да трѣгне прѣди да се вземе едно приемливо рѣшение по тракийския въпросъ. Говори се, че той очаква отъ прѣседателя Уилсонъ едно съобщение благоприятно за грѣцкото гледище, обаче, това не е никакъ вѣроятно прѣдъ видъ очевидното поведение на американскитѣ делегати. Вѣроятно е, прочее, договорътъ съ България да бжде изработенъ като се остави тракийския въпросъ да бжде рѣшенъ отъ една комисиия, която е неизбѣжна, сжщо тѣй, както се приврши австрийския договоръ, безъ да се разрѣши въпроса за Фуме.

Ромжискиятъ печатъ и договора.

Русе, 5 септември. Букурещкиятъ „Диминица“ отъ днешна дата пише между другото: „Намираме се въ моментъ, когато договорътъ за миръ съ България е, може би, вржченъ на българската делегация. По всичко се вижда, че България ще получи извѣстни териториални придобивки откъмъ Ромжия, като се измѣни границата отъ 1913 година. Откъмъ Сърбия границата съ България ще прѣтърпи слаби поправки. Тракийската граница ще бжде опрѣделена по-късно“.

Симптоматична е вчерашната лионска телеграма, пише ромжискиятъ официозъ „Винторулъ“, — споредъ която, английската делегация дала своята подкрѣпка на американската по въпроса за Тракия. Ромжискитѣ официални кръгове очакватъ потвърждение на горното съобщение, за да си направятъ своето заключение“.

Сжщиятъ официозъ пише:

„Радиотелеграми отъ Лионъ ни пѣятъ пѣсни за сближение съ България. Ние казваме, че такова сближение е невъзможно докато България не се откаже отъ Добруджа“. (Телеграма на в. „Утро“).

Нови ноти на българската делегация.

Парижъ, 2 септември. (Депеша на българската делегация). Българската делегация вржи на мирната конференция една нота, въ която отхвърля аргументитѣ, върху които сръбската делегация основава искането си за поправянето на сръбско-българската граница чрѣзъ присъединяването къмъ Сърбия на области, които винаги сж съставлявали частъ отъ България и чиято сжба и нещастия тѣ винаги сж сподѣляли. Въ нотата се изказва надежда, че окончателно възстановениятъ миръ ще приложи явно наказанитѣ отъ съюзницитѣ принципи и че българскиятъ народъ сжщъ ще бжде въ състояние свободно да се развива въ границитѣ, които неговото географическо положение и неговата история му опрѣдѣлятъ.

Българската делегация вржи тѣ сжщо едно изложение за самопрѣзвѣния на грѣцки консули и духовни лица, какво Гърция винаги е поддържала една пропаганда съ цѣль да се погрчи българското население въ Тракия.

В-къ „Танъ“ съобщава, че мирната конференция ще продължи разсѣиванията върху мирния договоръ съ България слѣдъ приврщане работитѣ си си по мира съ Австрия.

Печатница „Гутенбергъ“ — София.